

Sygn. akt VI Ka 79/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Irena Linkiewicz
Sędziowie:	SSO Elżbieta Kosecka - Sobczak (spr.) SSO Piotr Żywicki
Protokolant	st. sekr. sądowy Joanna Prabucka - Ochniak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Mirosławy Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2014r.,

sprawy C. K. (1)

oskarżonego z art. 275 § 1 kk i inne

na skutek apelacji wniesionych przez Prokuratora Rejonowego w Słubicach i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostródzie Zamiejscowego Wydziału VII Karnego w M.

z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt VII K 299/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Ostródzie Zamiejscowemu Wydziałowi VII Karnemu w M. do ponownego rozpoznania.

Sygn. VI Ka **79/14**

UZASADNIENIE

C. K. (1) został oskarżony, o to, że:

I. w miesiącu listopadzie 2007 r. będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w O. sygn. akt II K 327/05 za umyślne przestępstwo podobne na karę pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 02.02.1998 r. do 10.05.2001 r., od 10.11.2002 r. do 03.06.2006 r., od 15.07.2006 r. do 16.10.2007 r. w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary, w m. M. przywłaszczył sobie cudzy polski dowód osobisty nr (...) wydany na nazwisko S. K., w ten sposób, że zabrał w/w dokument bez wiedzy jego właściciela by na jego podstawie przekroczyć granicę z Polski do Niemiec, tj. o czyn z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk,

II. w dniu 02.11.2007 r. około godz. 21.00 będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostródzie sygn. akt II K 327/05 za umyślne przestępstwo podobne na karę pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 02.02.1998 r. do 10.05.2001 r., od 10.11.2002 r. do 03.06.2006 r., od 15.07.2006 r. do 16.10.2007 r. w ciągu

5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary w przejściu granicznym Ś. podstępem wbrew przepisom przekroczył granicę państwową z RP do RFN w ten sposób, że podczas kontroli paszportowej legitymował się cudzym polskim dowodem osobistym nr (...) wydanym na nazwisko S. K., przy czym bezprawnie wywiózł w/w dokument za granicę, czym wprowadził w błąd funkcjonariusza co do swojej tożsamości, tj. o czyn z art. 264 § 2 kk w zb. z art. 275 § 1 i 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk,

III. w dniu 04.11.2007 r. około godz. 05.20 będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostródzie sygn. akt II K 327/05 za umyślne przestępstwo podobne na karę pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 02.02.1998 r. do 10.05.2001 r., od 10.11.2002 r. do 03.06.2006 r., od 15.07.2006 r. do 16.10.2007 r. w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary w przejściu granicznym Ś. usiłował podstępem wbrew przepisom przekroczyć granicę państwową z RFN do RP w ten sposób, że podczas kontroli paszportowej legitymował się cudzym polskim dowodem osobistym nr (...) wydanym na nazwisko S. K., czym zamierzał wprowadzić w błąd organ uprawniony co do swojej tożsamości, lecz zamierzonego celu nie osiągnął gdyż został zatrzymany przez funkcjonariuszy Straży Granicznej, tj. o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 264 § 2 kk w zb. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2kk w zw. z art. 64 § 1 kk.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostródzie, Zamiejscowy Wydział VII Karny w M. z dnia 16 grudnia 2013r. sygn. VII K 299/13:

I. oskarżonego C. K. (1) w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie I aktu oskarżenia uznano za winnego tego, że w listopadzie 2007 r. w M., woj. (...) - (...) zabrał w celu przywłaszczenia dowód osobisty o serii i numerze (...) wydany na nazwisko S. K., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne będąc skazanym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Ostródzie z dnia 27.10.2005 r. w sprawie II K 327/05 m.in. za czyn z art. 279 § 1 kk na karę łączną 10 lat pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 02.02.1998 r. do 10.05.2001 r., od 10.11.2002 r. do 03.06.2006 r. oraz od 15.07.2006 r. do 16.10.2007 r. tj. czynu z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to na podstawie tych przepisów skazano go, a na mocy art. 275 § 1 kk wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie wymierzonej wobec oskarżonego C. K. (1) kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby 5 lat,

III. na podstawie art. 414 § 1 kp w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 kp oskarżonego C. K. (1) uniewinniono od popełnienia czynów zarzucanych mu w punkcie II i III aktu oskarżenia.

Ponadto wyrokiem tym zwolniono oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych.

Z wyrokiem tym nie zgodzili się Prokurator Rejonowy w Słubicach i obrońca oskarżonego.

Prokurator, zaskarżając ten wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego, wyrokowi temu zarzucił obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 275§1 kk i art. 275§2 kk, polegającą na błędnym przyjęciu, pomimo prawidłowych ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd, iż oskarżony C. K. (1) swoim zachowaniem nie wyczerpał ustawowych znamion czynów okr. w art. 275§1 kk i art. 275§2 kk, co skutkowało niezasadnym wyrokiem uniewinniającym w zakresie czynów opisanych w pkt. II i III aktu oskarżenia. Podnosząc ten zarzut oskarżyciel wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Natomiast obrońca oskarżonego zaskarżył w/w wyrok w części dot. punktu I i II i orzeczeniu w tym zakresie zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych rzutujący na treść orzeczenia, polegający na nie mającym potwierdzenia w dowodach uznaniu, iż oskarżony dokonał zaboru dowodu osobistego brata celem jego przywłaszczenia, choć C. K. (1) bezpośrednio na rozprawie wyjaśnił, iż wziął dowód osobisty jedynie na potrzeby jedнокrotnego wyjazdu za granicę, chcąc zwrócić dokument tożsamości bezpośrednio po powrocie z Niemiec, a powyższe koreluje z twierdzeniami oskarżonego, który wskazał, iż dowód był mu potrzebny tylko do momentu wyrobienia dowodu dla siebie, uprzednio bowiem C. K. dysponował jedynie dowodem tzw. „papierowym”. Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzutu opisanego w pkt. I wyroku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesione apelacje skutkować musiały uchynieniem zaskarżonego wyroku z jednoczesnym przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Oceniając zarzut z apelacji Prokuratora to należy zaznaczyć, że do ponownego rozpoznania sprawy C. K. (1) doszło wobec wznowienia postępowania karnego w omawianej sprawie i uchynienia pierwotnego wyroku. W orzeczeniu wznawiającym postępowanie Sąd Okręgowy w Gorzowie W.. stwierdził, że uwzględniając przepisy art. 4§1kk, powinno się wyeliminować z opisu czynu zachowania, które przestały podlegać penalizacji w zw. z tym, że z dniem 21.12.2007r. wygasł obowiązek posiadania przy sobie dokumentu uprawniającego do przekroczenia granic wewnętrznych Unii Europejskiej. Jednocześnie jednak sąd ten zauważył, że w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy trzeba będzie ustalić winę sprawcy w zakresie czynów z art. 275§1 i §2kk. Tymczasem przy ponownym rozpoznaniu sprawy, to Sąd Rejonowy w Ostródzie, Zamiejscowy Wydział VII Karny w M., powyższe zalecenia odniósł tylko do czynu z pkt. I a/o, nie badając czy w ramach zarzutów z pkt. II i III a/o, poza depenalizacją zachowań z dyspozycji art. 264§2kk, to nie mieszczą się takie zachowania oskarżonego, które można zakwalifikować z innych przepisów ustawy karnej. Z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku co do uniewinnienia C. K. od popełnienia czynów z pkt. II i III a/o, wynika bowiem, że sąd I instancji swoje główne rozważania poświęcił kwestii braku zastosowania art. 264§2kk do zachowania oskarżonego związanego z przekraczaniem granicy RP z użyciem podstępu i legitymowaniem się cudzym dowodem osobistym. Jednak poza rozważaniami sądu pozostało to, iż C. K. zarzucono też bezprawne wywiezienie dowodu osobistego o serii i numerze (...) wydanego na nazwisko S. K. za granicę, a także posłużenie się cudzym dokumentem tożsamości (i wprowadzenie tym samym w błąd funkcjonariusza co do swojej tożsamości). Należy zgodzić się z Prokuratorem Rejonowym w Słubicach, że wejście Polski do strefy S. nie doprowadziło do depenalizacji przestępstwa bezprawnego przewiezienia za granicę dokumentu stwierdzającego tożsamość innej osoby tj. wywozu za granicę z art. 275§1kk. Należy też zaznaczyć, że w przypadku gdy nawet taki dokument tożsamości zostanie najpierw skradziony, a następnie wywieziony za granicę, to zachowania te należy traktować jako dwa odrębne przestępstwa (por. komentarz do art. 275kk pod red. prof. R.Stefańskiego, 2013, CH Beck, wyd.7 oraz R.Zawłocki, Wąsek, komentarz do kodeksu karnego z 2006r. t. II s.743). Ponadto przedmiotem ochrony dot. art. 275§2kk jest nie tylko prawo posiadacza dokumentu do wyłącznego dysponowania nim, lecz także porządek prawny, który wyraża się w zabezpieczeniu interesu państwa przed wywożeniem za granicę dokumentów i bezprawny nimi obrót.

Stąd też należy zgodzić się z oskarżycielem publicznym, że bezpodstawnie uniewinniono oskarżonego od popełnienia całego czynu (zawierającego w swoim opisie wiele zachowań) zarzucanego C. K. w pkt. II a/o. Ponadto brak stosownego pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku w tym zakresie nie pozwala na dokonanie kontroli instancyjnej oceny powodów dla których sąd I instancji uniewinnił C. K. od zarzutu wywozu dowodu osobistego innej osoby za granicę. Podobnie brak pisemnego uzasadnienia nie pozwala na kontrolę instancyjną oceny powodów dla których Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do przypisania C. K. posłużenia się cudzym dokumentem tożsamości i wprowadzenie tym samym w błąd funkcjonariusza co do swojej tożsamości. Nie można bowiem zapominać, że mimo depenalizacji, w realiach rozpoznawanej sprawy, art. 264§2kk, przekraczając granicę RP i Niemiec i legitymując się dowodem osobistym innej osoby, to oskarżony wprowadził w błąd funkcjonariusza co do swojej tożsamości. Gdyby więc nawet potraktować posłużenie się cudzym dowodem osobistym, jako przestępstwo współukarane następcze, w stosunku do kradzieży takiego dokumentu, to pozostaje jeszcze kwestia wprowadzenia w błąd funkcjonariusza co do swojej tożsamości wyczerpującego dyspozycję przepisu art. 65§1 kw. Brak zaś wskazania w pisemnym uzasadnieniu Sądu Rejonowego tego, by sąd ten rozważał możliwość wyczerpania zachowaniem oskarżonego i przestępstwa wywozu za granicę dokumentu z art. 275§2kk i posłużenia się cudzym dokumentem tożsamości i wprowadzenie tym samym w błąd funkcjonariusza co do swojej tożsamości co można by zakwalifikować z art. 275§1kk lub jako wykroczenie z 65§1kw. Nieznane są więc powody uniewinnienia oskarżonego od czynów z art. 264§2kk, które kwalifikowano przecież w zbiegu z art. 275§1kk i 275§2kk. Niedostatki te powodują więc potrzebę uwzględnienia apelacji prokuratora i uchynienia zaskarżonego wyroku celem ponownej analizy materiału dowodowego i dokonania właściwej oceny zachowania oskarżonego zarzucanego mu w pkt. II i III a/o pod kątem możliwości wyczerpania dyspozycji wskazanych wyżej przepisów.

Niedostatki pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku stanowiły też podstawę uwzględnienia apelacji obrońcy oskarżonego. Z uzasadnienia tego nie wynika bowiem czy Sąd Rejonowy w sposób dostateczny uwzględnił tą okoliczność, podniesioną w przytoczonych wyjaśnieniach oskarżonego, że C. K. (1) zabrał dowód osobisty należący do swojego brata i zamierzał ten dokument mu zwrócić, po tym, jak wykorzystawszy dowód osobisty S. K. do wyjazdu zagranicznego, powróci do Polski. Przypisując oskarżonemu w pkt. I zaskarżonego wyroku winę czynu polegającego na zaborze w celu przywłaszczenia dowodu osobistego na nazwisko S. K., przy daniu wiary i wyjaśnieniom oskarżonego i zeznaniom jego brata, które to dowody nawiązywały do kwestii zamiaru zwrotu przez oskarżonego dowodu osobistego bratu, to sąd I instancji tylko stwierdził, że C. K. (1) w listopadzie 2007r. dopuścił się przywłaszczenia dowodu osobistego swojego brata S. K. i że czyn ten zakwalifikował z art. 275§1kk. Jednakże to lapidarne sformułowanie nie jest wystarczające do tego by uznać, iż sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny wszystkich okoliczności czynu przypisanego w pkt. I zaskarżonego wyroku. Samo bowiem przywołanie znamienia czasownikowego z dyspozycji art. 275§1kk nie pozwala na przyjęcie, że dokonano dogłębnej oceny zachowania oskarżonego i właściwej subsumcji tego zachowania pod przyjęty przepis prawny. Należy więc zgodzić się z obrońcą oskarżonego, że nie zostało wystarczająco ustalone, czy oskarżony działał z zamiarem włączenia przedmiotu przestępstwa do własnego majątku, czy z innym zamiarem. A ta okoliczność ma bardzo duże znaczenie dla prawidłowej oceny zachowania oskarżonego zarzucanego mu w pkt. I a/o i przypisanego w pkt. I zaskarżonego wyroku. Stąd i apelacja obrońcy oskarżonego jest zasadna.

Uwzględnienie więc obu apelacji, z wyżej opisanych powodów, stwierdzenie zarzuconych w apelacjach uchybień, niedostatków uzasadnienia sądu I instancji, a także niewyjaśnienia i przeanalizowania przez ten sąd wszystkich istotnych okoliczności czynów spowodowało potrzebę uchylenia całego zaskarżonego wyroku (art. 437 kpk) i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Ostródzie Zamiejscowemu Wydziałowi VII Karnemu w M. do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien przeprowadzić postępowanie dowodowe ponownie w pełnym zakresie dotyczącym ustalenia okoliczności związanych z czynami zarzucanymi oskarżonemu, a przede wszystkim powinien zwrócić uwagę na to, że należy:

- przesłuchać oskarżonego (o ile nie skorzysta z prawa do odmowy składania wyjaśnień) odnośnie przebiegu zdarzeń,
- przesłuchać brata oskarżonego,
- ewentualnie (jeżeli zajdzie taka potrzeba) uzupełnić materiał dowodowy o inne dowody dot. posłużenia się przez oskarżonego dokumentem jego brata i wprowadzeniem funkcjonariusza w błąd co do swojej tożsamości.

Następnie sąd winien dokładnie ocenić te i inne dowody i m.in. dokładnie ustalić co oskarżony zamierzał zrobić z dowodem osobistym zabranym bratu, czy dokonał wywozu dokumentu za granicę, czy nastąpiło posłużenie się cudzym dokumentem tożsamości, wprowadzenie w błąd funkcjonariusza co do swojej tożsamości, a następnie dokonać oceny zachowań oskarżonego pod kątem wyczerpania przez niego znamion dyspozycji przestępstw z art. 275§1 i §2 kk, ewentualnie wykroczenia z art. 65§1kw. W przypadku ustalenia, że co do czynu z pkt. I to C. K. nie działał z zamiarem przywłaszczenia dowodu osobistego brata, to należy też rozważyć, czy nie doszło do ukrycia dokumentu z art. 276kk np. poprzez czasową niemożność dysponowania tym dokumentem przez osobę uprawnioną tj. brata oskarżonego.

Natomiast w przypadku złożenia przez strony wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku, należy pamiętać, by sporządzić prawidłowe uzasadnienie, zgodne z treścią przepisu art. 424 kpk, w którym zostanie dokonana właściwa i pełna rekonstrukcja stanu faktycznego, zostanie prawidłowo przeprowadzona analiza materiału dowodowego, z uwzględnieniem dokładnych rozważań dot. ustalenia zamiaru oskarżonego w zakresie każdego z czynów i pełnego wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku.

Tak więc przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd I instancji winien uwzględnić również uwagi poczynione na końcu niniejszego uzasadnienia.